

**РОЛЬ БАНКІВ І НЕБАНКІВСЬКИХ
ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В
АКТИВІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ ТА РЕГІОНІВ**

ПЕКАР ЯРОСЛАВА ВЛАДИСЛАВІВНА

- ? **Метою роботи** є дослідження теоретичних та проблемних питань та ролі банків та небанківських фінансових установ в соціально-економічному розвитку України та регіонів.
- ? **Об'єктом** дослідження виступають банківська система України та небанківські фінансові установи.
- ? **Предметом** дослідження є теоретичні та практичні аспекти впливу банків та небанківських фінансових установ на соціально-економічний розвиток України та регіонів.

«ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РОЛІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ»

- ? Банк – це автономне, незалежне комерційне підприємство.
- ? У банку, як і в будь-якого іншого підприємства, є свій продукт. Продуктом у даному випадку насамперед є різноманітні послуги у вигляді кредитів, депозитів, консультацій, гарантій, доручень і т.д.
- ? У сучасних умовах більшість комерційних банків в Україні намагається мати статус універсального банку, що пояснюється впливом конкуренції, хоча багато з них ще не можуть надавати повний пакет банківських послуг.

«ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РОЛІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ»

- ? Кредитна система держави складається з двох ланок: банківської системи (центрального банку і комерційні банки) і небанківських фінансово-кредитних установ, які часто називають парабанками.
- ? Банківська система України складається з Національного банку України та інших банків (державних і недержавних), що створені і діють на території України відповідно до закону.
- ? До банківської системи не включаються інші фінансово-кредитні установи, які за своїм статусом не є банками.
- ? Фінансова установа – це юридична особа, яка, відповідно до закону, надає одну чи декілька фінансових послуг та яка внесена до відповідного реєстру в порядку, встановленому законом.
- ? До фінансових установ належать кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, страхові компанії, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії та інші юридичні особи, виключним видом діяльності яких є надання фінансових

«ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РОЛІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ»

Спільні риси, що мають небанківські кредитні з банками:

- ? функціонують у тому самому секторі грошового ринку, що й банки, у секторі опосередкованого фінансування;
- ? формуючи свої ресурси (пасиви), вони випускають, подібно до банків, боргові зобов'язання;
- ? розміщуючи свої ресурси в дохідні активи, вони купують боргові зобов'язання, створюючи, подібно до банків, власні вимоги до інших економічних суб'єктів;
- ? діяльність їх щодо створення зобов'язань і вимог ґрунтується на тих самих засадах, що й банків: їх зобов'язання менші за розмірами, більш ліквідні та коротші за термінами, ніж власні вимоги, внаслідок чого їх платежі за зобов'язаннями менші, ніж надходження за вимогами, що створює базу для прибуткової діяльності.
- ? перетворюючи одні зобов'язання в інші, вони, як і банки, забезпечують трансформацію руху грошового капіталу на ринку.

«ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РОЛІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ»

Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ відрізняється від банківської діяльності, а саме:

- ? вона не пов'язана з тими операціями, які визнані як базові банківські.
- ? вона не зачіпає процесу створення депозитів і не впливає на динаміку пропозиції грошей, а отже немає потреби контролювати їх діяльність так само ретельно, як банківську.
- ? вона є вузько спеціалізованою, здійснюють обслуговування лише окремої ланки суспільства;
- ? діяльність банків регулюється НБУ, а небанківських кредитних установ – Держфінпослуг.

«АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ»

Таблиця 1

Кількість діючих банків за період 2008-2017рр.

Назва показника	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість діючих банків	175	184	182	176	176	176	180	163	117	88	-52,17
З них: з іноземним капіталом	47	53	51	55	53	53	49	51	41	38	-28,3
У т.ч. зі 100%	17	17	18	20	22	22	19	19	17	17	0
Часика іноземних банків з загальної кількості діючих	26,85	28,8	28,3	31,3	30,1	30,1	27,2	31,3	35,1	43,2	-

«АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ»

Таблиця 2

Динаміка активів банківської системи України, млрд. грн.

Показник / Дата	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.04.2016	01.07.2016	01.10.2016	01.01.2017
Чисті активи	1 278,10	1 316,85	1 254,39	1 299,06	1 260,62	1 275,94	1 256,30
Кредитний портфель	911,40	1 006,36	965,09	983,94	907,96	943,06	1 005,92
Вкладення в цінні папери	138,29	168,93	198,84	197,67	210,09	215,68	332,27
в т.ч. ОВДП	81,05	93,43	81,58	107,26	133,13	156,22	255,47
Високоліквідні активи	152,90	155,64	191,26	223,05	224,21	212,19	199,50
Офіційний валютний курс UAH/USD, грн.	7,99	15,77	24,00	26,22	24,85	25,91	27,19
Середня відсоткова ставка за кредитами в нац.валюті,%	17,20	18,80	21,47	21,10	18,10	16,50	17,70
Середня відсоткова ставка за кредитами в ін.валюті, %	8,20	8,30	6,88	8,50	9,20	7,90	8,20

«АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ»

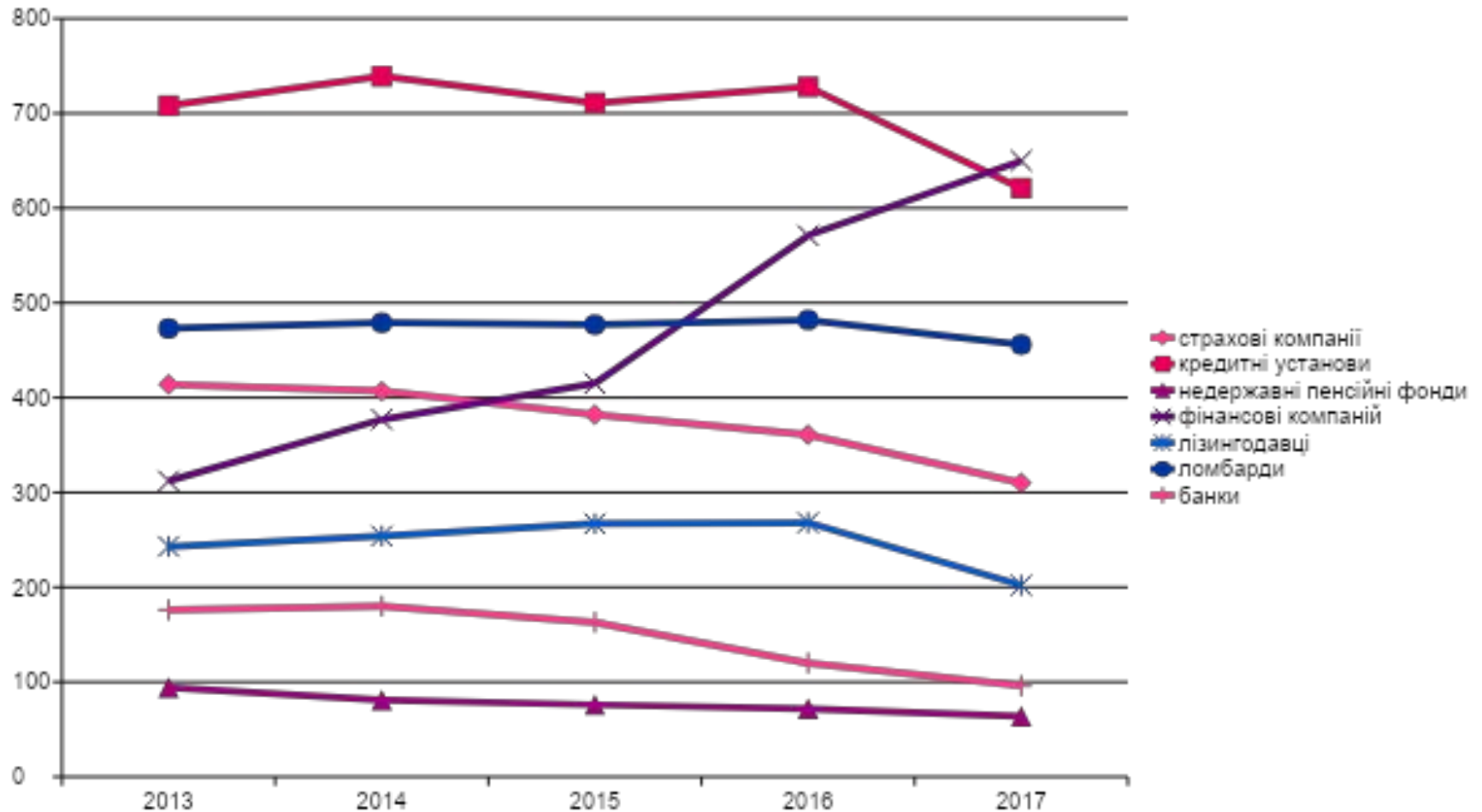

Рис. 1. Кількість установ, що діють на ринках фінансових послуг, станом на 01.01, одиниць

«АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ»

Таблиця 3

Динаміка активів банківської системи України, млрд. грн.

Небанківські фінансово кредитні установи		2012	2013	2014	2015	2016	Темпи приросту	
							2016/ 2012	2016/ 2015
Ст ра хо ві ко мп ані ї	Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	56224,7	66387,5	70261,2	60729,1	56075,6	-0,3	-7,7
	Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	48831,5	37914,0	40530,1	36418,8	35071,9	-28,2	-3,7
	Обсяг сплачених статутних капіталів	14579,0	15232,5	15120,9	14474,8	12661,6	-13,2	-12,5
Кр ед ит ні ус та но ви	Кредитні спілки	1088,7	1055,6	1048,7	1040,9	1044,4	-4,1	0,3
	Інші кредитні установи	1835,6	2434,4	2649,0	3154,3	3574,5	94,7	13,3
	Юридичні особи публічного права	1386,8	1257,8	1471,2	1589,0	1234,2	-11,0	-22,3
Недержавні пенсійні фонди		1660,1	2089,8	2469,2	1886,8	1895,2	14,2	0,4
Фінансові компанії		36402,5	39781,2	51264,8	71120,0	67401,4	85,2	-5,2
Дембарди								

«АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ТА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ»

Таблиця 3

Активи банків і небанківських фінансових установ України станом на
01.01.2017

Установи	млрд. грн.
Страхові компанії	56,1
Кредитні спілки	1,04
Недержавні пенсійні фонди	1,9
Фінансові компанії	67,4
Ломбарди	3,3
Банківська система	1319,5

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

